

Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області
Методична розробка. Дії спеціалізованої служби, формування охорони громадського порядку у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
педагогічною радою
Навчально-методичного центру цивільного
захисту та безпеки життєдіяльності
Івано-Франківської області
Протокол № 5 від 18.11.2016р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

Тема: Дії спеціалізованої служби, формування охорони громадського порядку у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

Навчальна мета: навчання порядку дій щодо підтримання громадського порядку в районах надзвичайних ситуацій та під час проведення евакуації.

Укладач: Боднар Я.З. – старший майстер виробничого навчання циклу практичної підготовки обласних та міста Івано-Франківська курсів удосконалення керівних кадрів навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області.

Дидактичне забезпечення:

- 1) план проведення заняття;
- 2) методична розробка;
- 3) довідкові матеріали для слухачів;

Навчальні питання та розрахунок часу

№ з/п	Навчальні питання	Час, хв.	Метод проведення
<i>I</i>	<i>Організаційна частина</i>	5	
<i>II</i>	<i>Основна частина</i>	80	
	Вступ	5	розповідь
1	Зміст і послідовність роботи керівника спеціалізованої служби, формування охорони громадського порядку у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій	25	розповідь, обговорення, керована дискусія
2	Дії спеціалізованої служби, формування охорони громадського порядку у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій	25	

3	Забезпечення заходів правового режиму надзвичайного стану	25	розповідь, обговорення, керована дискусія
III	<i>Завершальна частина, висновки, відповіді на запитання</i>	5	розповідь

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТТЯ

Заняття починається з перевірки наявності слухачів, їх підготовки до заняття.

Перше і друге питання дається переважно у формі розповіді, із залученням до обговорення слухачів. Основна увага приділяється розгляду та поясненню слухачам змісту і послідовності роботи керівника формування ЦЗ з охорони громадського порядку у разі загрози або виникнення НС. Слухачі підводяться до розуміння даного питання.

У третьому питанні, обговорюється забезпечення заходів правового режиму надзвичайного стану. Розповідь має перехід до активного обговорення із слухачами даного питання.

Залучаючи слухачів до активного обговорення, більш детально пояснити, які додаткові заходи правового режиму надзвичайного стану проводяться у зв'язку з масовими порушеннями громадського порядку. Проводиться керована дискусія.

ХІД ТА ЗМІСТ ЗАНЯТТЯ

ВСТУП

З метою забезпечення правопорядку, попередження та припинення розкрадання матеріальних цінностей в населених пунктах, на суб'єктах господарювання та при виникненні надзвичайних ситуацій на допомогу службі охорони громадського порядку МВС України створюються формування ЦЗ з охорони громадського порядку (команди, групи, ланки), основними завданнями яких є:

забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів під час виконання заходів цивільного захисту з попередження та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

забезпечення безпеки дорожнього руху під час проведення евакуації населення, матеріальних цінностей із осередків ураження;

охорона суб'єктів господарювання в осередках ураження.

1. ЗМІСТ І ПОСЛІДОВНІСТЬ РОБОТИ КЕРІВНИКА ФОРМУВАННЯ ЦЗ З ОГП У РАЗІ ЗАГРОЗИ АБО ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.

При ліквідації наслідків НС проводяться такі заходи:

- оповіщення формування ЦЗ з ОГП і населення про загрозливні наслідки стихійного лиха (аварії, катастрофи);

- ведення розвідки з метою встановлення ступеня й обсягу руйнувань, визначення розмірів зон пожеж, зараження, можливого затоплення і виявлення інших даних;

- встановлення суб'єктів господарювання і населених пунктів, яким безпосередньо загрожує небезпека від наслідків стихійного лиха (аварії, катастрофи);

- визначення складу, чисельності сил і засобів, які залучаються до робіт;

- організація управління силами і засобами в районі стихійного лиха (аварії, катастрофи);

- організація виведення (вивезення) населення в безпечні місця і його розміщення;

- надання домедичної допомоги ураженим і евакуація їх у лікувальні установи, недопущення масових інфекційних захворювань, проведення медичного контролю за забезпеченням населення доброякісною водою і харчуванням, проведення санітарно-гігієнічних заходів;

- організація комендантської служби і підтримка громадського порядку в районах стихійного лиха (аварії, катастрофи);

- організація транспортного, матеріального, технічного і дорожнього забезпечення.

Керівник формування ЦЗ повинен заздалегідь вивчити і знати можливі ділянки (об'єкти) робіт у випадку виникнення стихійного лиха, сигнали і способи оповіщення про загрозу виникнення лих та інші дані, необхідні для організації і проведення робіт.

На основі даних розвідки керівником формування складається план, у якому відбиваються завдання формування на період робіт і порядок їх виконання.

Висування формування до ділянок (об'єктів) робіт виробляється на штатних транспортних засобах (якщо є можливість, можуть залучатися ще й додаткові) безпосередньо з району збору формування після приведення його в готовність. Завдання формуванню ставляться на місці проведення робіт.

Після прибуття на ділянку робіт керівник формування **отримує завдання:**

- на підставі якого приймає рішення на виконання всіх заходів і доводить його до підлеглих _

- у рішенні визначає задум дій, а саме: який обсяг за видами робіт необхідно виконати;

- ділянку (об'єкт) зосередження основних зусиль;

- розподіл сил і засобів;

- ділянки (об'єкти) робіт, завдання і порядок висування до місць робіт;

- порядок взаємодії;

- порядок порятунку і евакуації населення, місця його розміщення після виведення (вивезення) з району лиха;

- заходи безпеки при проведенні робіт;

- час початку робіт і порядок зміни;

- пункт збору після виконання завдання;

- заходи щодо організації у правління і забезпечення.

Керівник формування організовує:

- розвідку;

- комендантську службу;

- витягування людей з – під завалів, палаючих і загазованих будинків та споруд;

- надання постраждалим першої домедичної допомоги й евакуацію їх на медичні пункти чи в лікувальні установи;

- збір і виведення (вивезення) населення з району лиха (аварії, катастрофи) і зони зараження НХР. Крім того, протиепідемічні заходи, постачання населення водою, продуктами харчування і предметами першої необхідності;

- організовує охорону матеріальних цінностей.

Роботи, пов'язані з порятунком людей, проводяться безупинно до повного їх завершення. У ході робіт керівник формування контролює виконання поставлених і ставлять додаткові запитання. При необхідності організовує маневр силами і засобами, зосереджуючи їх зусилля на досягнення найбільшого успіху в порятунку людей.

2. ДІЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ СЛУЖБИ, ФОРМУВАННЯ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ У РАЗІ ЗАГРОЗИ АБО ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Успішному проведенню АРІНР на суб'єктах господарювання буде сприяти правильна і чітка організація праці формувань ЦЗ з ОГП. Для цього необхідно:

- вміння керівників кваліфіковано ставити завдання на охорону ГП в різних умовах обстановки;
- зосередження головних зусиль у місцях найбільшого накопичення людей і матеріальних цінностей;
- своєчасне прийняття рішення на забезпечення ОГП, регулювання руху і швидкого доведення завдань до підлеглих;
- вмілі і рішучі дії особового складу формувань ЦЗ з ОГП.

Дії особового складу формувань ЦЗ з ОГП при великому скупченні людей

В місцях масового скупчення людей особовий склад формування ЦЗ з охорони громадського порядку підтримують правопорядок, не допускають виникнення неконтрольованої масової поведінки людей, ізолюють провокаторів та хуліганських елементів, роз'яснюють ситуацію, що склалася, не допускають виникнення паніки серед людей, надають само-, і взаємодопомогу потерпілим.

Зрозуміло, що нейтралізувати паніку може сильне емоційне гальмо. Серед засобів нейтралізації паніки – категоричні команди, гаряче переконання у відсутності небезпеки.

Дії особового складу формувань ЦЗ з охорони громадського порядку щодо недопущенню розкрадання особистого та державного майна, при оточенні місця аварії, зони катастрофи або стихійного лиха.

У повсякденній діяльності формування ЦЗ з охорони громадського порядку можуть приймати участь в охороні громадського порядку, посиленні охорони об'єктів в період великих свят та з інших причин.

У період загрози виникнення надзвичайної ситуації формування ЦЗ з охорони громадського порядку приймають участь у посиленні охорони

громадського порядку, охороні самих суб'єктів господарювання, регулюванні руху на дорогах та охороні меж можливих осередків ураження та обмеженню допуску в ці зони населення і транспорту.

При виникненні надзвичайної ситуації формування ЦЗ з охорони громадського порядку приймають участь у евакуації населення і матеріальних цінностей із осередків ураження, охороні місць проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, підтриманню правопорядку в місцях тимчасового перебування евакуйованого населення, охороні суб'єктів господарювання, підтриманню режимно-обмежувальних заходів при введенні карантину, або обсервації, охороні меж радіоактивного, хімічного, бактеріологічного зараження, підтримання правопорядку в місцях харчування, продовольчого та речового забезпечення потерпілого населення.

Дії формувань ЦЗ з ОГП при висуванні сил ЦЗ до осередку ураження і при проведенні АРІНР

При проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт (далі-АРІНР) керівник формування ЦЗ з ОГП організовує:

- оточення осередку ураження, зон радіоактивного зараження і ділянок з найбільшою кількістю уражених;
- забезпечує дотримання режиму допуску людей і транспорту до місць проведення АРІНР;
- регулює пересування формувань і підрозділів в осередку ураження;
- забезпечує організоване виведення населення і уражених з осередку ураження;
- охороняє райони відпочинку, медичні пункти і установи: пункти спецобробки, державну власність і особисте майно громадян.

З цією метою встановлюються комендантські пости , пости регулювання, охорони і оточення, а також організуються контрольні-перепускні пункти (КПП) і патрулі.

При висуванні сил ЦЗ до осередку ураження формування ЦЗ з ОГП входять у склад загону забезпечення руху.

За загоном забезпечення висуваються формування пожежогасіння, формування ЦЗ з ОГП, протирадіаційного і протихімічного захисту та інші формування, призначені для забезпечення АРІНР.

Дії формування ЦЗ з ОГП у виконанні функцій постів регулювання на маршрутах висування сил ЦЗ

Завдання постів регулювання на маршрутах пересування сил ЦЗ:

- забезпечити безперебійне пересування формувань, які висуваються в осередок ураження і проїзд звідти транспорту з населенням, що постраждало;
- направляти транспортні і піші колони по визначених маршрутах у визначені пункти;

- перешкоджати намірам проникнення на об'єкт сторонніх осіб і транспорту, не пов'язаних з веденням АРІНР.

З метою економії сил по мірі можливості замість регулювальників виставляти необхідні вказівні і попереджуючі знаки.

Дії формування ЦЗ з ОГП при здійсненні функцій КПП

КПП виставляються в місцях, де вони були організовані під час розосередження і евакуації населення, на основних магістралях, що ведуть у місця, де виконуються заходи з ЦЗ.

КПП організовуються службою ОГП об'єктів навколо кожного осередку ураження у квадраті, що забезпечує перекриття всіх доріг, які ведуть на даний об'єкт.

За планами взаємодії у склад наряду КПП можуть зараховуватись військовослужбовці. Старшим наряду завжди призначається співробітник міліції.

В обов'язки наряду на КПП входить:

- забезпечення безперешкодного проїзду в осередок ураження формувань ЦЗ і виїзду з нього транспорту з постраждалими;
- контроль з метою попередження випадків крадіжок з суб'єкту господарювання і транспорту, що вивозить з осередку ураження матеріальні цінності;
- недопущення в осередки ураження осіб, які не мають відношення до робіт, що проводяться на суб'єктах господарювання;
- спостереження за територією, що прилягає до осередку ураження, особливо за дорогами і стежками, що ведуть в осередок;
- якщо у районі осередку ураження продовжують працювати підприємства, то КПП безперешкодно пропускає у нього і назад працюючу зміну.

Дії формування ЦЗ з ОГП по виконанню функцій постів охорони спец об'єктів, пунктів збору державного майна і цінностей, що вивозяться, пунктів збору і санобробки уражених

Пост по охороні спецоб'єктів. Виставляється для посилення охорони адміністративних будівель, банків, пунктів зв'язку, великих торговельних установ і т.д.

Пости на пунктах збору майна і матеріальних цінностей, що вивозяться виставляються у тих випадках, коли їх охорона не може забезпечитись силами відповідних підприємств і установ. В обов'язки особового складу цих постів входить здійснення допуску осіб для роботи на цих пунктах, а також контроль за законністю вивозу майна та матеріальних цінностей. Особовий склад формувань ЦЗ з ОГП на цих постах одночасно виконує обов'язки з ОГП у районі свого місце знаходження.

Пункти збору і санобробки уражених за характером своєї діяльності є місцями масового скупчення людей, які постраждали від стихійного лиха або іншої надзвичайної ситуації, що справило на них жахливе враження, тому не виключено, що ОГП у цих місцях буде дуже складною справою.

Головним завданням особового складу формування є надання допомоги нарядам служби ОГП і недопущення паніки і масових безпорядків.

Дії формувань ЦЗ з ОГП по виконанню функцій патрулювання

Патрулі призначаються з завданням забезпечення громадського порядку на заданому їм маршруті і прилеглій до нього території, а також здійснення адміністративного нагляду за дотриманням правил поведінки людьми в осередку ураження.

В обов'язки особового складу патрульної служби входить також надання допомоги іншим нарядам служби ОГП, які діють у районі патрулювання, попередження і недопущення випадків крадіжок та мародерства. Особливу увагу на маршруті патрулювання потрібно приділяти попередженню розповсюдження неправдивих чуток.

3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХОДІВ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ.

Додаткові заходи правового режиму надзвичайного стану у зв'язку з масовими порушеннями громадського порядку

У разі введення надзвичайного стану з підстав, зазначених у пунктах 2-7 частини другої статті 4 цього Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану», додатково можуть здійснюватися такі заходи:

1) запровадження комендантської години (заборона перебувати на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень особи у встановлені години доби);

2) перевірка документів у громадян, а в необхідних випадках - проведення особистого огляду, огляд речей, транспортних засобів, багажу і вантажів, службових приміщень та житла громадян;

3) заборона призовникам і військовозобов'язаним змінювати місце проживання без відома відповідного військового комісаріату;

4) обмеження або тимчасова заборона продажу зброї, отруйних і сильнодіючих хімічних речовин, а також алкогольних напоїв та речовин, вироблених на спиртовій основі;

5) тимчасове вилучення у громадян зареєстрованої вогнепальної і холодної зброї та боеприпасів, а у підприємств, установ і організацій - також навчальної військової техніки, вибухових, радіоактивних речовин і матеріалів, отруйних і сильнодіючих хімічних речовин;

- 6) заборона виготовлення і розповсюдження інформаційних матеріалів, що можуть дестабілізувати обстановку;
- 7) регулювання роботи цивільних теле- та радіоцентрів, заборона роботи аматорських радіо передавальних засобів та радіо випромінювальних пристроїв особистого і колективного користування;
- 8) особливі правила користування зв'язком та передачі інформації через комп'ютерні мережі;
- 9) порушення у порядку, визначеному Конституцією і законами України, питання про заборону діяльності політичних партій, громадських організацій в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

Які заходи проводяться при ліквідації наслідків НС?

Які особливості дій особового складу формувань ЦЗ з ОГП при великому скупченні людей?

Порядок дій особового складу формування ЦЗ з охорони громадського порядку по недопущенню розкрадання особистого та державного майна, при оточенні місця аварії, зони катастрофи або стихійного лиха?

Місце і завдання формувань ЦЗ з ОГП при висуванні сил ЦЗ до осередку ураження і при проведенні АРІНР?

Які додаткові заходи правового режиму надзвичайного стану у зв'язку з масовими порушеннями громадського порядку?

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Кодекс Цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI.
2. Закон України «Про участь громадян у охороні громадського порядку і державного кордону» від 22.06.2000р. № 1835-III.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.2015р. № 469 «Про затвердження Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту».
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014р. № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2013р. № 787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту».
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013р. № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».
7. Наказ МВС України від 31.01.2015р. № 113 «Про затвердження Примірною положення про формування цивільного захисту».
8. Наказ ДСНС України від 23.03.2015р. № 167 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки населення до дій в умовах загрози або вчинення терористичного акту».
9. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т.5. Небезпечні хімічні речовини та заходи захисту від них. / за загальною редакцією В.В. Могильниченка. – К.: КІМ, 2010. – 472 с.
10. Кадровий потенціал суб'єктів забезпечення цивільного захисту: регіональний аспект : методичний посібник / [Є.Ю. Литвиновський, С.В.Гелдаш, О.Ф.Ткачов, В.К. Янько, О.Г. Арнаутов] – Запоріжжя : Інститут державного управління у сфері цивільного захисту, Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Запорізької області, 2014. – 119с.
11. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2007. – 487 с.
12. Гражданская оборона на железнодорожном транспорте. / под редакцией доктора военных наук И.И. Юропольского. – Москва: Транспорт, 1987. – 280 с.
13. Тактико-спеціальна підготовка працівників ОВС України: навчальний посібник / С.М. Банах, В.Р. Булачек, І.С. Винярчук, Ю.Р. Йосипів та ін. – Львів: ЛьвДУВС, 2011. – 300 с.